

6.10.2022

Det er ikke et sekund for tidligt at tale om Ukraines uundgåelige genopbygning

Milliarder til nye skoler, hospitaler, veje og grøn teknologi i Ukraine er ikke velgørenhed. Landets genopbygning er i EU og Danmarks egen interesse.

Skrevet af

Anders Overvad

Rasmus Egmont Foss

📞 +4561106288

✉️ rasmus@thinkeuropa.dk

Jacob Funk Kirkegaard

Med Putins seneste mobilisering af russiske tropper tegner krigen til at blive grim, brutal og lang. Men alligevel er det ikke et sekund for tidligt at tale om Ukraines uundgåelige genopbygning. Arbejdet med at udbedre skader på skoler og hospitaler er allerede i fuld gang, og millioner af ukrainere kæmper dagligt med at få stablet en ny tilværelse på benene omgivet af udbombede veje og sprængte broer.

Det stiller vægtige krav til Europas stats- og regeringsledere. Gennem måneder har EU fodret det ukrainske folk med drømmen om et europæisk liv og medlemskab af EU. Senest da kommissionsformand Ursula von der Leyen 14. september holdt årets store tale om unionens tilstand indsvøbt i Ukraines blå-gule farver. Danmark og resten af Europa må snarest mulig tage stilling til, hvordan landet skal genopbygges, og hvordan vi vil finansiere det. For der er ingen tvivl om, at EU's medlemslande vil stå med den tungeste del af byrden, når krigen er ovre.

Ved første øjekast virker opgaven uoverkommelig, især når regningen vokser, for hver dag krigen raser, og udfaldet fortsat flakker i røgen fra våbenild. De fysiske skader på Ukraines infrastruktur beløber sig i dag til omkring 120 milliarder euro, mens den ukrainske regering estimerer, at landet i alt skal investere op til 750 milliarder euro over de næste 10 år for i 2032 at blive en økonomi, der er fri for fossil energi og konkurrencedygtig i EU.

Regningen til det internationale samfund vil givetvis lande et sted midt mellem. Men til betaling over flere år vil den ikke på noget tidspunkt overstige én procent af EU's årlige samlede økonomi. Med oprettelsen af et internationalt agentur til at lede og overvåge genopbygningen vil de resterende G7-medlemmer også kunne løfte en del af byrden. Med politisk vilje kan alt lade sig gøre.

Om alle EU-landene i sidste ende kan mønstre viljen, er dog langt fra sikkert. Europa er allerede tynget af statsgæld, og i disse måneder bekymrer alle regeringsledere sig først og fremmest om at beskytte egne medborgere mod svulmende elregninger og galoperende inflation.

Men penge til nye skoler og hospitaler, veje og broer, digital og grøn teknologi er ikke velgørenhed: Ukraines fulde genopbygning er i vores egen interesse.

Den bedste sikkerhedsgaranti for Europas lande i øst er et velfungerende Ukraine med økonomisk vækst. Store dele af støtten vil endda lande hos europæiske producenter i sidste ende, som Ukraines ambassadør i Danmark, Mykhailo Vydoynyk, påpegede til en konference arrangeret af Tænk tanken Europa, IDA og German

Marshall Fund 8. september. I Danmark har vi alene inden for energieffektivitet en række virksomheder, der kan hjælpe med både genopbygningen og moderniseringen af Ukraine.

Der er tre ømme punkter i finansieringen af hjælpen: Hvor mange penge skal Europa afsætte, hvad er den rette blanding af donationer og lån, og hvor skal pengene komme fra? For selv om det er besnærende at bruge beslaglagte russiske midler, er det næppe en juridisk farbar vej. Med stor gæld i vigtige europæiske stater, især i Italien, Frankrig og Spanien, er den mest sandsynlige løsning derfor, at EU's medlemslande igen må optage fælles gæld, som det skete, da EU's stats- og regeringschefer sidste sommer fandt sammen om at optage fælles lån til genopretningsfonden efter corona.

Dengang slog især den tyske kansler Angela Merkel fast, at redskabet kun måtte benyttes én gang. Det kræver altså enten en ualmindelig hullet hukommelse eller særdeles overbevisende argumenter at få de mest sparsommelige stater med på ideen igen, herunder også Danmark.

Fælles gæld er dog ikke magi, der får problemet til at forsvinde, som økonomen Niels Thygesen, formand for EU's økonomiske råd, har sagt. I sidste ende hæfter EU's medlemslande stadig for den fælles gæld, der på sigt vil tynge staternes balancer yderligere. Men det overbevisende argument for at genbruge redskabet findes: Europa står igen i en ekstraordinær situation, og vi kan vælge mellem national sparsommelighed eller en fuld genopbygning af Ukraine.

Kan Europas ledere igen finde sammen om fælles gæld, er der dog stadig mange knaster i vente. Før krigen lå Ukraine eksempelvis nummer 122 af 180 lande på Transparency Internationals korruptionsindeks. Og EU bakser i forvejen med at beskytte retsstatsprincipperne inden for egne grænser.

Lige nu er det vigtigt, at Vesten fortsat støtter ukrainerne med våben og den praktiske hjælp på steder som Mykolaiv, hvor Danmark assisterer genopbygningen. Men det krigsramte folk har også behov for vished og helst i form af en rigtig plan om fremtidig hjælp til genopbygning